

Araştırma Makalesi

Künye: Sivrikaya, M.H. & Ozan, M. (2020). Futbolcuların psikolojik becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 22(1).

FUTBOLCULARIN PSİKOLOJİK BECERİLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Mehmet Haluk SİVRİKAYA¹, Murat OZAN²

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, futbolcuların psikolojik becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın evrenini Samsun ve Erzurum illerinde amatör olarak futbol oynayan sporcular oluşturmaktadır. Örneklemi ise 50 profesyonel 50 amatör düzeyde futbolcu olmak üzere toplam 100 katılımcıdan oluşmaktadır. Çalışmada “Kişisel Bilgi Formu” kullanılarak katılımcıların demografik özellikleri, “Sporcuların Psikolojik Becerilerini Değerlendirme Ölçeği” kullanılarak diğer araştırma verileri toplanmıştır. Katılımcılardan elde edilen verilere SPSS 21.00 yazılımı aracılığıyla çeşitli istatistiksel analizler uygulanmıştır. Katılımcı anket verileri normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Veriler parametrik testler uygulanarak analiz edilmiştir. Sporcuların Psikolojik Becerilerini Değerlendirme Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenirliği Erhan ve ark. (2015) tarafından yapılmıştır ve ölçek güvenirlik katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur. Yapılan çalışmada güvenirlik katsayısı hesaplanmış ve 0.84 olarak bulunmuştur. Çalışma sonucunda araştırmaya dâhil olan katılımcıların cinsiyet ve yaptığı spor tipi gibi değişkenlerle “Sporcuların Psikolojik Değerlendirme Ölçeğinin” bazı alt boyutlarının puanları arasında anlamlı farklılıklar saptanmıştır ve alt boyutları arasında da anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Psikolojik Beceri, Profesyonel, Amatör.

INVESTIGATION OF THE PSYCHOLOGICAL SKILLS OF SOCCER PLAYERS ACCORDING TO SOME VARIABLES

ABSTRACT

In this study, it is aimed to investigate the psychological skills of football players according to some variables. The universe of the research consists of amateur soccer players in Samsun and Erzurum. The sample consists of 100 participants, 50 professional players and 50 amateur players. In this study, demographic characteristics of participants were collected using “Personal Information Form” and other research data was collected using the “Assessment of Athletic Psychological Skills Scale”. Various statistical analyzes were applied to the data obtained from the participants via SPSS 21.00 software. Participant survey data showed normal distribution. Data was analyzed using parametric tests. The Turkish validity and reliability of the Scale for Evaluating the Psychological Skills of Athletes were made by Erhan et al. (2015) and the reliability coefficient of the scale was found to be 0.85. In the study, reliability coefficient was calculated and found to be 0.84. As a result of the study, significant differences were found between the scores of the participants and gender and the type of sports they performed and some sub-dimensions of the “Psychological Assessment Scale of Athletes ve and significant relationships were found between the sub-dimensions.

Keywords: Football, Psychological Skill, Professional, Amateur.

¹ Atatürk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Erzurum.
0000-0001-8268-3391

² Atatürk Üniversitesi, K.K. Eğitim Fakültesi, Erzurum.
0000-0003-3818-4637

GİRİŞ

Futbol, şunda seyirci kitlesi ve katılımcısı ile dünyanın en popüler oyunu haline gelmiştir. Dünyanın en temel sporudur. Finansal olarak büyük ilgiden ve popüleritesi olarak dünyanın en merak ettiği ve araştırdığı takım sporudur (<http://forum.bedenegitimi.gen.tr/spor-evrensel-kulturun-bir-parcasi>).

Futbolda üst düzeyde bir sportif performansın elde edilmesi ve futbola özgü teknik becerilerin kaliteli yapılabilmesi; futbolcuların biyomotor özelliklerine bağlıdır. Oyuncunun dayanıklılık, kuvvet, sürat, çeviklik, esneklik, denge, beceri gibi motor özelliklerinin gelişimi spor dalına özgü yapılan çalışmalarla sağlanabilir (Erkan,2002).

Profesyonel futbolcu; hukuk nezdinde sözleşmesi olan, yasaları olan ve para kazanan sporcular olarak tanımlanırken, Amatör futbolcu ise; sadece bu işi eğlence ve zaman geçirme olarak gören, resmi olarak para kazanma yetkisi olmayan sporcular olarak tanımlanmıştır.

Beceri; bireyin fiziksel ve psikolojik çaba göstererek bir işi kolaylıkla ve ustalıkla yapabilmesidir. Beceri; iş yapana nispeten daha az bir eforla daha fazla iş yapma olanağı sağlar. Beceri daha ziyade değişik kas grupları arasında iyi bir koordinasyon sağlanır. Yani beceride intermusküler (kaslararası) koordinasyon önemlidir. Kassal bir işin kolaylıkla yapılması becerikli bir hareket özelliğidir. Becerili bir vücut hareketinde merkezi sinir sisteminden (MSS) kaslarda emirler entegre hareketleri doğru ve iyi bir şekilde yaptıracak miktar ve de sırada gelir. Yeni hareketler karşısında insan aşırı duyarlılık ve aşırı aktivite gösterebilir. Fakat pratik yapa yapa hareketleri kontrole yardım eden aktif inhibitör (engelleyci bastırıcı) bir kuvvet gelişir ve bu hareketler daha direkt ve etkili olmaya başlar. Beceri özünde hareket aygıtı bölümlerinin hassas motor (hareketsel) davranışlardaki koordinasyon kalitesini anlatır. Beceri sadece spor için geçerli değildir. Hareket olan her şeyde beceri söz konusudur. Bir becerinin öğrenilmesi sırasında öğrenilecek olan beceriden bir takım uyarılar alırız (Erkan,2002).

Fiziksel olarak mükemmel seviyede olmak sportif başarıyı üst seviyelere çıkarmak için tek başına yeterli değildir. En az fiziksel yönü kadar sporcunun psikolojik kapasitesi de önemsenmelidir. Duygusal yönden değişimler yaşayan sporcuların, fiziksel olarak hazır olmalarına rağmen beklenen başarıyı yakalayamamaları bu sebeple açıklanmaktadır (Erhan, Bedir, 2015).

Sporcuların performanslarını arttırmak için yarışma öncesinde psikolojik hazırlığın tam olarak yapılması gerekmektedir. Performans durumlarını etkileyen olumsuz birçok faktör bulunmakta, bu faktörlerin tespit edilerek giderilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır (Pargman, 1998).

Sporcunun bilişsel, duygusal ve toplumsal antrenmanı ve bu yönde eğitilmesi konusu spor psikolojisinin özel bir araştırma alanı ve aynı zamanda da uzmanlık dalıdır. Uygulamaya dönük yöntem ve teknikleri içeren psikolojik antrenman, kendine özgü kavram ve deyimleriyle bugün gerek bireysel spor dallarında gerek takım sporlarında vazgeçilmez önemli bir antrenman yöntemidir (Güler, 2010).

Ülkemizde henüz gelişim ve kurumsallaşma aşamasında bulunan spor psikolojisi ve antrenman bilimi alanlarında, “Sporda Motivasyon”, “Sporda Stres ve Performans, Kuramlar ve Kontrol Etme Teknikleri”, “Spor Psikolojisi ve Futbol”, “Bir Lider Olarak Antrenör”, “Futbol da Süratin Teori ve Pratiği, Antrenman Planlaması ve Test örnekleriyle”, “Sporda Psikolojik Hazırlığın Teori ve Pratiği” ve “Uygulamalı Spor Psikolojisinde Zihinsel Antrenman, İmgeleme ve Doruk Performans” başlıklı önemli yapıtlar günümüzde spor psikolojisi alanının, tarihine, boyutlarına, spor psikologlarının kim olduğuna, görevlerine ve psikolojik beceri antrenmanlarına açıklık getirilmektedir (Konter, 2003).

Genel olarak “Spor Bilimlerinde” ve özel olarak da “Uygulamalı Spor Psikolojisinde” bazı önyargılar (myths) ve yanlışlarla karşılaşmaktayız. Bunlar belirli bir bilimsel temele dayanmamasına karşın, toplum içinde varlığını sürdürmekte, teknik direktör, antrenör, sporcu, seyirci, yönetici, öğrenci ve diğer spor eğitimcileri üzerinde olumsuz etkileri olabilmektedir (Hackenberg, 2002).

Son zamanlarda spor dünyası içinde spor psikologlarına olan gereksinim giderek büyümektedir. Spor psikolojisi uygulamaları ve spor psikolojisinden beklentilerin doğru bir şekilde oluşturulması için, yukarıda vurgulanan ve aşağıda detaylı açıklamalarına yer verilen ön yargı ve yanlışlarla mücadele etmek ve bunların etkisinden çabuk sıyrılarak, hızlı gelişme ritmini yakalamak gerekir (TFF, 2002).

Ancak böylelikle, uygulamalı spor psikolojisi ile ilgili olarak ileri giden ülkelerin seviyesini yakalayabilir ve bu konuyla ilgili bilgi birikimlerinden sporcu teknik direktör, Antrenör, yönetici, seyirci ve öğrencilerimizi yararlandırabilir ve onların gelişimlerine yardımcı olabiliriz (Ganellen and Blaney, 1984).

Spor psikolojisi ile ilgili gerekli olan teorik ve uygulamalı uzmanlık alanlarının bir an önce şekillenmesi, bu uzmanlık alanlarının etkilerinin ve yararlarının spor bilimleri içerisinde ve spor takımlarında görülmesi için, var olan akılcı olmayan düşünceler, önyargı ve yanlışlarla mücadele edilmesi gerekir (Konter, 2003).

Bu araştırmanın amacı, profesyonel ve amatör olarak futbol oynayan sporcuların psikolojik becerilerinin farklı değişkenlerle karşılaştırılarak aralarındaki ilişkinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2018-2019 sezonu Samsun ve Erzurum illerinde profesyonel ve amatör olarak futbol oynayan sporcular oluşturmaktadır. Örneklemini; Samsunspor ve Erzurumspor'da profesyonel olarak futbol oynayan sporcular ile Samsun Çarşambaspor ve Erzurum Yakutiyespor kulüplerinde amatör olarak futbol oynayan futbolcular olmak üzere toplam 100 sporcudan oluşmaktadır. Katılımcılar 18-40 yaşlar arasındaki sporculardan meydana gelmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmacı, anketlerin uygulanacağı kulüplerdeki ilgili yöneticiler ile görüşüp gerekli izinleri aldıktan sonra kulüplere giderek sporculara anketin açıklaması yapılmış olup, sporcuların soruları sağlıklı bir şekilde cevaplamasına yardımcı olmuştur. Anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Bunlar;

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formu, katılımcıların yaş, spor yaşı gibi özelliklerinin yanı sıra kulübünün bulunduğu kategori dalını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan sorulardan oluşturulmuştur.

Sporcuların Psikolojik Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (ACSI-28): Ölçek Smith R, Schutz R, Smoll F ve Ptacek J (1995) tarafından sporcuların psikolojik becerilerini değerlendirmek için geliştirilmiş bir öz değerlendirme aracıdır. Sporcular için geliştirilen bu araç 28 maddeden, 7 alt boyuttan ve her alt boyut ise 4 maddeden oluşmaktadır. Toplam 28 maddeden oluşan ölçek 4'lü likert tipi ölçek yapısındadır. Puanlama, 'Hemen hemen hiç', 'Bazen', 'Sık sık' ve 'Hemen hemen her zaman' ifadelerine göre 0 ile 3 arasında puanlandırılmıştır. Ölçeğin 3.7.10.12.19 ve 23 numaralı soruları olumsuz olup ters numaralandırmaları gerekmektedir.

Alt boyutlar için puanlama 0 ile 12 arasında değişmekte ve ölçekten alınan puanın artması sporcunun psikolojik becerisinin iyi olduğunu göstermektedir.

Yedi alt boyut Smith R, Schutz R, Smoll F ve Ptacek J (1995) tarafından oluşturulup, Smith R ve Christensen D (1995) tarafından yorumlanmıştır. Bu yedi alt boyuta ait tanımlamalar ve madde örnekleri aşağıda verilmiştir.

Hedef Belirleme ve Mental Hazırlık: Bir sporcunun spesifik performans hedefleri belirleyip ve bu yönde çalışıp çalışmadığını ölçer.⁶

Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilen veriler SPSS 21.00 yazılımı aracılığı ile elektronik ortama aktarılarak çeşitli istatistiksel analizler uygulanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığını ortaya koymak amacıyla normallik testi yapılmış olup verilerin normal dağılıma uygun olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızda parametrik testler uygulanmıştır. Yaş, spor yaşı, kulübünün bulunduğu kategori gibi değişkenlerine göre Sporcuların Psikolojik Becerilerini Değerlendirme anketinin alt boyutlarının ortalamaları arasındaki farklılığı saptamak için parametrik testlerden T testi yapılmıştır. Katılımcıların yaşları Sporcuların Psikolojik Becerilerini Değerlendirme anketinin alt boyutlarının ortalamaları arasındaki farklılığı saptamak için Anova testi uygulanmıştır. Alt boyutlar arasındaki ilişki Spearman testi uygulanarak analiz edilmiştir. Analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi ($p<0.05$) olarak alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan sporcuların demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1 de incelenmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Özellikler (n=100)

Değişkenler	Kategoriler	N	%
Yaş	18-22	20	20,0
	23-28	43	43,0
	29-33	14	14,0
	34 ve üzeri	23	23,0
Spor Yaşı	0-5	7	7,0
	6-10	25	25,0
	11-15	45	45,0
	15 ve üzeri	23	23,0
Kulüp Kategorisi	Profesyonel	50	50,0
	Amatör	50	50,0

Tablo 1 incelendiğinde, Araştırmaya katılan sporcuların, %20 si (n=20) 18-22, % 43 ü (n=43) 23-28, % 14 ü (n=14) 29-33 ve %23 ü (n=23) diğer yaş aralığında olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan sporcuların spor yaşları incelendiğinde ise, % 7 si (n=7) 0-5 , %25 i (n=25) 6-10 , %45 i (n=45) 11-15 ve %23'ü (n=23) diğer olarak spor yaşları görülmüştür.

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyete göre Sporcuların Psikolojik Becerilerini Değerlendirme ölçeğinin alt boyutları ortalamalarının Bağımsız Örneklem T Testi (Independent Samples T Test) ile karşılaştırılması Tablo 2 de gösterilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Kulüp Kategorileri İle Psikolojik Becerileri Arasındaki İlişki (n=100)

	Kulüp Kategorisi	N	Ort	ss	p
Hedef Belirleme ve Mental Hazırlık	Profesyonel	50	2,76	.64	.000*
	Amatör	50	2,36	.40	
Baskı Altında İyi Performans Gösterme	Profesyonel	50	2,94	.58	.746
	Amatör	50	2,99	.78	
Endişelerden Kurtulma	Profesyonel	50	2,62	.41	.451
	Amatör	50	2,69	.50	
Zorluklarla Baş Edebilme Yeteneği	Profesyonel	50	2,89	.61	.002*
	Amatör	50	2,47	.72	
Öğrenmeye açık olabilme	Profesyonel	50	2,90	.53	.000*
	Amatör	50	2,47	.22	
Konsantrasyon	Profesyonel	50	2,61	.61	.056
	Amatör	50	2,38	.59	
Güven ve Başarı Motivasyonu	Profesyonel	50	2,84	.42	.005*
	Amatör	50	2,49	.73	
Toplam	Profesyonel	50	2,79	.41	.002*
	Amatör	50	2,55	.36	

(p<0.05)

Tablo 2 incelendiğinde kulüp kategorisi değişkeni ile Sporcuların Psikolojik Becerilerini Değerlendirme ölçeğinin Hedef Belirleme ve Mental Hazırlık, Zorluklarla Baş Edebilme Yeteneği, Konsantrasyon, Öğrenmeye Açık Olabilme, Güven ve Başarı Motivasyonu alt boyutlarında ve toplam puanda profesyonel lisanslı sporcular lehine anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Hedef Belirleme ve Mental Hazırlık alt boyutunda profesyonel lisanslı sporcuların ortalaması ($2.76 \pm .64$) amatör lisanslı sporcuların ortalamasından ($2.36 \pm .40$) fazla olduğu görülmüştür. Zorluklarla baş edebilme yeteneği alt boyutunda profesyonel lisanslı sporcuların ortalaması ($2.89 \pm .61$) amatör lisanslı sporcuların ortalamasından ($2.47 \pm .72$) fazla olduğu görülmüştür.

Öğrenmeye açık olabilme alt boyutunda profesyonel lisanslı sporcuların ortalaması ($2.90 \pm .53$) amatör lisanslı sporcuların ortalamasından ($2.47 \pm .22$) fazla olduğu görülmüştür. Güven ve Başarı Motivasyonu alt boyutunda profesyonel lisanslı sporcuların ortalaması ($2.84 \pm .42$) amatör lisanslı sporcuların ortalamasından ($2.49 \pm .73$) fazla olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan bireylerin yaş aralığına göre Sporcuların Psikolojik Becerilerini Değerlendirme anketinin alt boyutları ortalamalarının Tek Faktörlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) testi ile karşılaştırılması Tablo 3 de gösterilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Yaş Aralıkları İle Psikolojik Becerileri Arasındaki İlişki

	Yaş Aralıkları	N	X	SS	t	p
Zorluklarla Baş Edebilme Yeteneği	18-22	20	3,05	,67	3,168	.002*
	23-28	43	2,15	,55		
	29-33	14	2,85	,59		
	Diğer	23	3,25	,00		
Öğrenmeye Açık Olabilme	18-22	20	3	.51	5,29	.000*
	23-28	43	2.69	.34		
	29-33	14	2.85	.55		
	Diğer	23	2.30	.26		
Konsantrasyon	18-22	20	2.53	.74	1,934	.056*
	23-28	43	2.19	.57		
	29-33	14	2.55	.52		
	Diğer	23	2.98	.05		
Güven ve Başarı Motivasyonu	18-22	20	2.81	.43	2,885	.005*
	23-28	43	2.24	.64		
	29-33	14	2.85	.25		
	Diğer	23	3.21	.15		
Hedef Belirleme ve	18-22	20	2.93	.66	3,696	.000*

Mental Hazırlık	23-28	43	2.22	.46		
	29-33	14	2.75	.61		
	Diğer	23	2.77	.19		
Baskı Altında İyi Performans Gösterebilme	18-22	20	2,93	,62		
	23-28	43	2,52	,49	-,325	.746
	29-33	14	3,01	,54		
Endişelerden Kurtulma	Diğer	23	3,78	,30		
	18-22	20	2,66	,40		
	23-28	43	2,89	,50	-,757	.451*
	29-33	14	2,58	,21		
	Diğer	23	2,23	,05		

(p<0.05)

Tablo 3 incelendiğinde yaş aralığına göre sporcuların zorluklarla baş edebilme yeteneği, Endişelerden Kurtulma, Hedef Belirleme ve Mental Hazırlık, Güven ve Başarı Motivasyonu, Öğrenmeye Açık Olabilme, Konsantrasyon alt boyutlarında anlamlı farklılık gözlenirken baskı altında iyi performans gösterebilme alt boyutunda ise anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (p>0.05).

Tablo 4. Katılımcıların psikolojik becerilerinin alt boyutları arasındaki Kolerasyonu

	Zorlukla rla Baş Edebilm e Yeteneğ i	Öğrenm eye Açık Olabilme e	Konsantras yon	Güven ve Başarı Motivasy onu	Hedef Belirle me ve Mental Hazırlı k	Baskı Altında İyi Performa ns Gösterebil me	Endişeler den Kurtulma
Zorluklarla							
Baş r	-	-	-	-	-	-	-
Edebilme p							
Yeteneği							
Öğrenmeye							
Açık r	.294	-	-	-	-	-	-
Olabilme p	.003*						
Konsantras							
yon r	.829	.289	-	-	-	-	-
p	.000*	.004*					
Güven ve							
Başarı r	.870	.107	.810	-	-	-	-
Motivasyo p	.000*	.289*	.000*				
nu							
Hedef							
Belirleme r	.832	.449	.685	.604	-	-	-
ve Mental p	.000*	.000*	.000*	.000*			
Hazırlık							
Baskı							
Altında İyi r	.858	.065	.796	.797	.655	-	-
Performans p	.000*	.523	.000*	.000*	.000*		
Gösterebil me							
Endişelerd en	- .557	.285	- .634	- .575	- .310	- .531	-
Kurtulma p	.000*	.004*	.000*	.000*	.002*	.000*	

(p<0.05)

Tablo 4 incelendiğinde, Sporcuların Psikoloji Becerilerinin alt boyutlarının tümünün arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Ülkemizde gelişen futbolun ve her gün kurulan futbol Kulüplerinden dolayı Futbol kalitesi düştüğü ve insanların Futbola bakışlarının değiştiği görülmektedir. Profesyonel ve amatör sporcular arasındaki iş ahlakı, sporcu psikolojisi gibi faktörlerde büyük farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Psikolojik olarak daha çok yardım almaya müsait olarak profesyonel sporcuların mesleki ahlaka daha çok sahip olduğu da görülmektedir.

Futbolculardan elde edilen bulgular doğrultusunda profesyonel olarak spor yapan futbolcular, amatör olarak spor yapan futbolculardan hedef belirlemede yetenek olarak daha üstün olduğu gözlemlenmiştir.

Sporcuların psikolojik becerilerini değerlendirme ölçeğinin hedef belirleme ve mental hazırlık, zorluklarla baş edebilme yeteneği, konsantrasyon, öğrenmeye açık olabilme, güven ve başarı motivasyonu alt boyutlarında ve toplam puanda profesyonel lisanslı sporcular lehine anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Bunun sebebi ise profesyonel sporcuların futbolu meslek olarak görmeleri, amatör sporcuların ise büyük birçoğunun ek gelir veya eğlenmek amaçlı futbol oynadığı düşünülmektedir.

Katılımcıların yaş aralıkları ile psikolojik becerileri arasındaki ilişki zorluklarla baş edebilme yeteneği boyutunda incelendiğinde 18-22 yaş aralığındaki Futbolcular ile 33 yaş üstü üzerindeki futbolcuların oranı daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bunun sebepleri arasında 18-22 yaş aralığındaki sporcuların zorluklarla başa çıkabilme özelliğini öne çıkararak kendilerini daha iyi konumda olmaları düşünülmektedir. 33 yaş ve üstü sporcular ise artık Futbolda son dönemlerini yaşadığı için zorluklarla baş edebilme yeteneği boyutunda daha iyi oldukları görülmüştür.

Baskı altında iyi performans gösterebilme boyutunda ise en düşük oran 23-28 yaş aralığındaki Futbolcular 'da görüldüğü anlaşılmıştır. Bunun başlıca sebebi ise o yaş aralığındaki sporcuların gelecekteki futbol kariyerlerini düşünerek baskı altına girdikleri ve buda performansını olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

Başoğlu (2007), yapmış olduğu bir çalışmada yaş ile özgüven arasında anlamlı bir fark olmadığını bildirmişlerdir. Bensiz (2016), çalışmasında, araştırma grubunun yaş değişkenine göre liderlik davranışlarından herhangi bir alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını bildirmişlerdir. Yaşları arttıkça algıladıkları antrenör davranışlarının herhangi bir alt boyutunda negatif ya da pozitif yönde bir ilişkiye rastlanamamıştır.

Aksu (2016), yapmış olduğu araştırmaya göre futbol hakemlerinin yaş ile özgüven düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu belirtmiştir. Koç (2004),

araştırmasının sonucunda; “profesyonel futbolcuların yaşlarının arttıkça durumluk kaygı düzeylerini etkileyen faktörlerden daha düşük düzeyde etkilendikleri ve duygularına daha fazla hakim oldukları” tespit etmişlerdir.

Yücel (2003), taekwondocular üzerinde yapmış olduğu araştırmada; Sporcuların biyolojik yaşları, antrenman yaşları, cinsiyeti, ailesinin eğitim düzeyi, müsabakalara katılım düzeyleri ve yetiştikleri çevre ile durumluk kaygı ve sürekli kaygı arasında istatistiksel olarak anlamı bir farklılık bulunmamıştır.

Koç (2004), araştırmasının sonucunda; profesyonel futbolcuların yaşlarının arttıkça durumluk kaygı düzeylerini etkileyen faktörlerden daha düşük düzeyde etkilendikleri ve duygularına daha fazla hâkim oldukları tespit etmişlerdir.

Genel olarak profesyonel ve amatör futbolcuların psikolojik becerileri incelendiğinde Profesyonel Futbolcuların hemen hemen her kategoride Amatör Futbolculardan üstün oldukları görülmektedir. Bunun en başlıca sebebi ise profesyonel sporcuların kazandığı para ve bu parayı kaybetmek korkusu olduğu düşünülmektedir. Bir diğer sebep ise profesyonel sporcuların yaşadığı canlı hayat olduğu da düşünülebilir. Bu sebepler göz önüne alındığında Profesyonel sporcuların daha iyi şartlarda yaşamak, daha çok para kazanma isteklerinden dolayı kendilerini işine daha çok verdikleri, daha çok çalıştıkları görülmektedir.

Amatör sporcuların Futbolu daha çok keyif ve zaman geçirme olarak gördükleri için meslek olarak ele almadıkları ve bu sebepten dolayı sorumluluk, baskıyla baş edebilme gibi faktörlerden kaçındıkları için futbol alanında çok başarılı oldukları söylenememektedir. Amatör sporcularda yaş aralığı küçük olarak futbolcuların kendilerini geliştirerek Profesyonel futbolcu olarak hayatlarına devam etmek istediklerinden dolayı az 'da olsa kendi aralarında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Spor eğitiminde bilinçli yaklaşımlar sergilendiğinde ve refah düzeyini artırıcı maddi önlemler alındığında, sporcuların performans ve isteklilik ile başarı düzeylerinde olumlu gelişmeler olacağı düşünülebileceğinden, futbol kulüplerinin hedeflerini ve başarı kıstasını yükselterek, Futbolculara psikolojik destek sağlayarak sporcuları yetiştirmeleri önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. **Aksu, A.** (2016). Farklı Klasmanlardaki Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stilleri ve Özgüven Düzeylerinin İncelenmesi;13 (2); 107-118.
2. **Başoğlu, S.T.** (2007). Sınav Kaygısı ile Özgüven Arasındaki Erinlik Döneminde İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
3. **Culotta-Hackenberg, L.S.** (2002). Empathy Development and Its Relationship With Aggressive and Delinquent Behavior in Adolescents. Unpublished PHD Thesis, Cleveland State University, Cleveland, Ohio.
4. **Erim E., Bedir D., Güler, M.Ş. & Ağduman, F.** (2015). Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Sporcuların psikolojik becerilerini değerlendirme ölçeği'nin Türkçe geçerlilik güvenilirlik çalışması. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 17 (1). 59-71.
5. **Erkan M.** (2002). Sporda İletişimin Önemi ve Takım Performansına Etkisi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi.
6. **Türkiye Futbol Federasyonu.** (2002). Fifa ve Uefa, Futbol Oyun Kuralları Kitabı, 44-57.
7. **Football Equipment and History.** (2011) International Olympic Committee (IOC). Erişim Tarihi : 25.10.2017
8. **Ganellen, R. ve Blaney, P. H.** (1984). Hardiness and social support as moderators of the effects of life stress. Journal of Personality and Social Psychology, 47 (1), 156-163.
9. **Güler, D.** (2007). Amatör Futbolcularda Müsabaka Döneminde Yapılan 7 Haftalık Futbol Antrenmanlarının Bazı Fiziksel Ve Fizyolojik Parametrelere Etkisi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(13), 44-51.
10. <http://forum.bedenegitimi.gen.tr/spor-evrensel-kulturun-bir-parcasi-t10098.html?s=91b0a153a3a5238d24e4cc5477d15bf3&t=10098> Erişim Tarihi : 27.09.2017
11. **Jones L, Stuth G.** (1997). "The Uses of Mental Imagery In Athletics: An Over-View". Applied And Preventative Psychology, 101- 115.
12. **Koç, H.,** (2004). Profesyonel Futbolcularda Durumluk Kaygı Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
13. **Malina, R.M., Ribeiro, B., Aroso and J., Cumming S.P.** (2007) 'Characteristics of youth Soccer Players Aged 13-15 Years Classified By Skill Level', Br J Sports Med., 41:290-295.
14. **Pargman, D.** (1998), Understanding Sport Behavior. New Jersey: Prentice Hall, 48, 279, 287.
15. **Konter, E.** (2003). Spor Psikolojisi Uygulamalarında Yanılgılar Ve Gerçekler, Dokuz Eylül Yayınları.
16. **Yücel, E.,** (2003). Taekwondocuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ve Müsabakalardaki Başarılarına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.